

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
السلطة القطرية للقياس والتقييم في التربية
THE NATIONAL AUTHORITY FOR MEASUREMENT
& EVALUATION IN EDUCATION

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة التربية والتعليم

הערכה בית ספרית חיצונית | 'תמונת מצב'

נתוני הישגים לימודיים בשפת אם לכיתה ד' דוח בית ספרי לשנת הלימודים תשפ"ב

דוח לדוגמא - בית ספר דובר ערבית

בית ספר

יישוב

סמל מוסד

אייר תשפ"ב | מאי 2022

תוכן עניינים

2	הקדמה
4	פרק 1. נתוני ההשתתפות בשפת אם ערבית
6	פרק 2. סיכום ההישגים בשפת אם ערבית
6	2.1. נתוני הציון הכולל בבית הספר
8	2.2. הישגים לפי קבוצות תלמידים בבית הספר
8	2.2.1. הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי בבית הספר
9	2.2.2. הישגים בקרב בנים ובנות בבית הספר
10	2.2.3. הישגים בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים בבית הספר
11	פרק 3. הישגים בשפת אם ערבית לפי נושאים
13	פרק 4. פירוט ההישגים בהבנת הנקרא בשפת אם ערבית
13	4.1. הישגים לפי רמות ביצוע
16	4.1.1. הישגים לפי רמות ביצוע בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי
16	4.1.2. הישגים לפי רמות ביצוע בקרב בנים ובנות
18	4.2. ממדי הבנת הנקרא
21	פרק 5. עמדות תלמידי בית הספר כלפי לימודי שפת אם ערבית
23	נספח – תיאור הערכת ההישגים בשפת אם ערבית

רשימת תרשימים

4	תרשים 1: מספר התלמידים המשתתפים ושיעורם מתוך כלל התלמידים
6	תרשים 2: ממוצעי הציון הכולל בשפת אם ערבית
8	תרשים 3: ממוצעי הציון הכולל לפי רקע חברתי-כלכלי של התלמידים
9	תרשים 4: ממוצעי הציון הכולל בקרב בנים ובנות
10	תרשים 5: ממוצעי הציון הכולל בקרב תלמידים משולבים בהשוואה לשאר תלמידי השכבה
12	תרשים 6: המיקום היחסי של ההישגים בנושאים בהשוואה לממוצעים הארציים
15	תרשים 7: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא
16	תרשים 8: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי
16	תרשים 9: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בקרב בנים ובנות
20	תרשים 10: המיקום היחסי של ההישגים בממדי הבנת הנקרא בהשוואה לממוצעים הארציים
22	תרשים 11: עמדות כלפי לימודי הערבית בקרב התלמידים המשתתפים

רשימת לוחות

7	לוח 1: הציון הכולל – פיזור הציונים לפי אחוזונים
11	לוח 2: הישגים לפי נושאים
18	לוח 3: הישגים לפי ממדי הבנת הנקרא

הקדמה

אנו שמחים להגיש דוח בית ספרי המסכם את נתוני ההערכה החיצונית בשפת אם לכיתות ד' שהתקיימה בשנת הלימודים תשפ"ב. הערכה זו היא חלק ממודל 'תמונת מצב' המשלב בין הערכה פנימית במגוון תחומי דעת ומיומנויות, הערכה חיצונית של הישגים לימודיים, אקלים חינוכי ונתוני הקשר בית ספרי. לשם קבלת תמונת מצב מלאה, מהימנה ותקפה של בית ספר, ההערכה מתבססת על נתונים ממקורות שונים, בהתייחס למאפיינים הייחודיים של בית הספר. לאור השלכות מגפת הקורונה והאתגרים הרבים שהיא הציבה לקיום שגרת למידה שוטפת, חשוב יותר מתמיד למפות את תמונת המצב הבית ספרית ואת הפערים בלמידה בקרב התלמידים.

יתרונותיה של הערכה חיצונית הם האפשרות לבחון באופן סטנדרטי את ההישגים בבית הספר למול אמת מידה ארצית, כך שנתוני בית הספר מושווים בדוח זה לנתוני קבוצות השוואה ארציות רלוונטיות. הערכה חיצונית זו עומדת לצד המידע המתקבל ממקורות מידע פנימיים אחרים.

ההערכה החיצונית בשפת אם¹ לכיתה ד' נועדה להעריך את רמת השליטה בתחום דעת זה ואת עמדות התלמידים כלפי תחום זה, והיא מבוססת על תוכנית הלימודים, על מסמך "אבני דרך – מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב" בכל אחת משפות האם ועל תוכנית "קול קורא" בבתי ספר דוברי עברית.² חשיבותה של ההערכה באוריינות שפה נובעת מכך שתחום דעת זה הוא הבסיס לרכישת מיומנויות בתחומי דעת אחרים. בהערכה החיצונית בשפת אם ערבית לכיתה ד' השתתפו 452 בתי ספר יסודיים בחודש דצמבר 2021.

מבנה הדוח

בדוח זה מוצגים הישגי כלל התלמידים בבית הספר³ בשכבת ד' וההישגים בקרב קבוצות תלמידים שונות בשכבה (בהתאם לתמהיל התלמידים בבית הספר): קבוצות תלמידים מרקע חברתי-כלכלי אישי שונה (בחלוקה לרקע נמוך, בינוני וגבוה), בנים ובנות וכן תלמידים משולבים ועולים חדשים (שנה עד שלוש שנים). ההישגים בבית הספר מוצגים לצד נתוני קבוצות השוואה ארציות רלוונטיות (דוברי השפה ובתי"ס דומים, להלן "קבוצות ההשוואה הארציות").

במרבית הלוחות והתרשימים הדיווח מתמקד בהשוואה להישגים המקבילים בבתי"ס דומים – בתי ספר דוברי השפה מאותה קבוצת רקע חברתי-כלכלי שאליה משתייך בית הספר. כמו כן, הדוח כולל התייחסות להבדלים בהישגים בתוך בית הספר. למשל, מוצגים בו הפערים בהישגים בין קבוצות

¹ תיאור כלי ההערכה החיצונית אשר שימש לצורך ההערכה בתשפ"ב מפורט בנספח שבסוף הדוח.

² משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. (התשס"ג). **תוכנית לימודים, חינוך לשוני, עברית – שפה, ספרות ותרבות לבית הספר היסודי הממלכתי והממלכתי-דתי.** ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

<https://meyda.education.gov.il/files/Curriculum/hebrew-1-6.pdf>

משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. (התשס"ג). **תכנית הלימודים (חינוך לשוני ערבי לבית הספר היסודי).** ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

https://meyda.education.gov.il/files/Tochniyot_Limudim/Arabic/ChinuchLeshoni.pdf

משרד החינוך. (תשפ"ב). **אבני דרך – מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב.**

<https://mosdot.education.gov.il/content/milestones>

משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית. (2019) **קול קורא, תוכנית לקידום שטף הקריאה בבית הספר היסודי.** https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/HebrewPrimary/program/reading-fluency.pdf

³ נתוני ההישגים של כלל התלמידים בבית הספר אינם כוללים את הישגיהם של עולים חדשים ותלמידים משולבים.

תלמידים שונות בבית הספר ושיעורי התלמידים בבית הספר שהישגיהם בהבנת הנקרא נמצאים ברמות ביצוע שונות.

תחילה מוצגים נתוני ההשתתפות בהערכה, המאפשרים להעריך עד כמה ההישגים המדווחים בהמשך הדוח מייצגים נאמנה את הישגי התלמידים בשכבת ד' בבית הספר.

בפרקי הדוח הראשונים מוצגים נתוני ממוצע הציון הכולל⁴ בסולם רב-שנתי וטווח הציונים של מרבית תלמידי השכבה (80% מהתלמידים שהישגיהם נמצאים בין אחוזון 10 לאחוזון 90), המשמש מדד לפיזור הציונים בבית הספר. נוסף על כך, מוצג מיקום ממוצע בית הספר בהתפלגויות העשירונים של בתי הספר הדומים.

הפרקים שבהמשך הדוח מוקדשים למידע מפורט על הנושאים הראשיים במבחן, להרחבה על ההישגים בנושא הבנת הנקרא על ממדיו השונים וכן מידע על רמות הביצוע בנושא זה (כולל תיאור של המיומנויות שהתלמידים בכל רמת ביצוע שולטים בהן). הפרק האחרון בדוח עוסק בסיכום עמדות התלמידים בבית הספר כלפי תחום הדעת.

הציון הכולל במבחן מבוסס על כלל השאלות ומחושב באמצעות מודל סטטיסטי מתקדם מתחום תורת התגובה לפריט (IRT). נתוני הציון הכולל מדווחים בסולם רב-שנתי מכויל שיאפשר בעתיד השוואה תקפה של ציוני ההערכה החיצונית בין שנים שונות. שנת הבסיס להשוואות היא שנת הלימודים הנוכחית (תשפ"ב), שבה הממוצע הארצי נקבע על 300 נקודות וסטיית התקן הארצית על 50 נקודות. יש לשים לב שזו השנה הראשונה שמועבר בה מבחן בשפת אם בכיתות ד' ולכן לא ניתן להעריך את השינוי בהישגי תלמידים בשכבה זו בהשוואה לשנים קודמות. נתוני ההישגים בנושאי המבחן ובממדי הבנת הנקרא המוצגים בהמשך הדוח בסולם בית ספרי 0-100 אינם מכוילים ואינם ניתנים להשוואה לאורך השנים.

הנתונים המדווחים בדוח יכולים לסייע לבית הספר להניע תהליך התבוננות פנימית על מגוון היבטים שקשורים בהישגי התלמידים בתחום השפה, כגון דרכי הוראת תחום הדעת, הכשרת המורים ופיתוחם המקצועי, המוטיבציה של התלמידים והרגלי הקריאה שלהם. כדי לסייע לבתי הספר בהתבוננות זו, שזורות לאורך הדוח "נקודות לשיח בית ספרי" המציעות שאלות להעמקה הנוגעות להיבטים נוספים אשר יכולים להסביר את הממצאים. כמו כן, נוספו לאורך הדוח לחצנים "להסבר נוסף" או קישורים כדוגמת "קראו עוד", המפנים למסמך מקוון ובו הסברים נוספים על הנתונים המדווחים.

בחודשים הקרובים ידווחו לבתי הספר נתוני האקלים החינוכי ונתוני ההקשר הבית ספרי כחלק ממודל 'תמונת מצב'. אנו מקווים כי נתונים אלה, בשילוב עם נתוני ההערכה הפנימית שנאספו בבית הספר במהלך השנה, יסייעו לעמוד על נקודות החוזק ועל האתגרים ויאפשרו לנטר ולקדם את העשייה החינוכית בבית הספר.

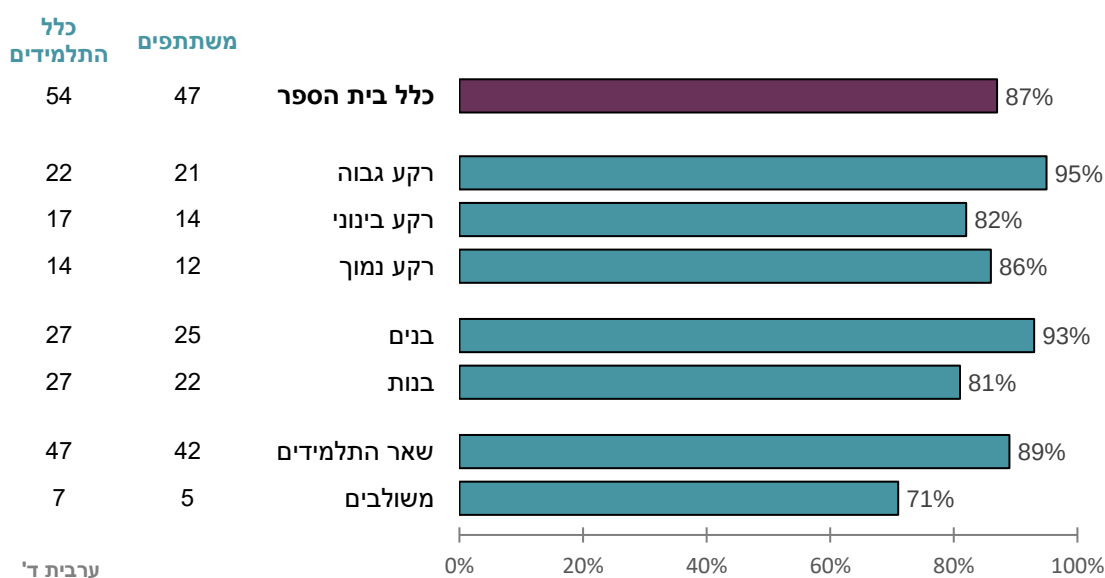
⁴ בחישוב הנתונים של כלל בית הספר נכללו התלמידים שהשיבו על שאלה אחת לפחות. כמו כן, יש לשים לב כי בשל תהליכי עיגול ייתכנו פערים של עד נקודה או אחוז בנתונים המוצגים במקומות שונים בדוח.

פרק 1. נתוני ההשתתפות בשפת אם ערבית

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני ההשתתפות בהערכה החיצונית בשפת אם לכיתות ד'. השאיפה היא ששיעורי התלמידים המשתתפים יהיו גבוהים ככל שניתן בקרב כלל השכבה ובקרב קבוצות התלמידים השונות כדי שהנתונים ישקפו נאמנה את תמונת המצב הבית ספרית. שיעורי ההשתתפות עשויים להיות נמוכים לנוכח הקשיים בקיום שגרת לימודים סדירה בתקופת הקורונה ובעקבות מזג אוויר חריג ששרר במועד ההערכה.

תרשים 1: מספר התלמידים המשתתפים ושיעורם מתוך כלל התלמידים

הערות:

- נתוני ההשתתפות המוצגים בתרשים זה **כוללים משולבים**, ואילו נתוני ההישגים המוצגים בהמשך הדוח מחושבים ללא משולבים.
- ייתכן מספר קטן של תלמידים ללא נתוני רקע חברתי-כלכלי. נתונים של תלמידים אלה אינם כלולים בתרשים זה.
- שיעורי ההשתתפות של כלל בית הספר מבוססים על דיווחי בית הספר. לעומת זאת, שיעורי ההשתתפות של קבוצות הרקע החברתי-כלכלי, המגדר והתלמידים המשולבים מבוססים על הנתונים במערכות משרד החינוך.

לתשומת
ליבכם

בקבוצות קטנות בגודלן לכל אחד מהתלמידים יכולה להיות השפעה רבה על תמונת הנתונים המתקבלת. יש לקחת זאת בחשבון כאשר בוחנים את הישגיהן בהמשך הדוח.

קריטריונים לדיווח על מספר המשתתפים ושיעורם בהערכה החיצונית בערבית:

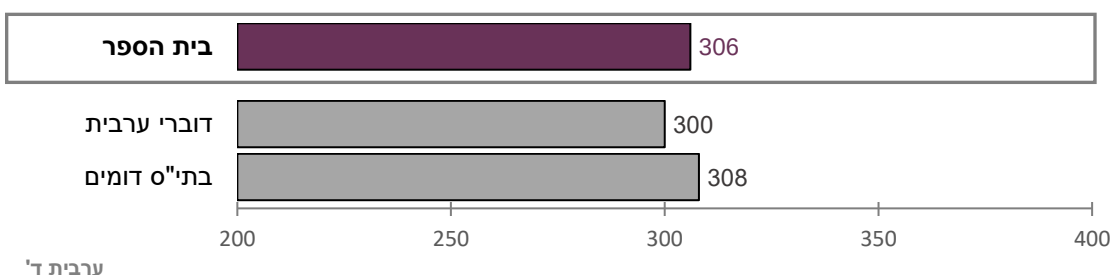
- אם מספר המשתתפים באחת מקבוצות התלמידים (לפי רקע חברתי-כלכלי או מגדר) נמוך מ-6 או ששיעור התלמידים נמוך במיוחד – פירוט הנתונים עבורם לא מוצג בהמשך הדוח.
- אם אחת מקבוצות המגדר או שתיים מקבוצות הרקע החברתי-כלכלי אינן עומדות בסף לדיווח – גם נתוני הקבוצה הנותרת שעומדת בסף האמור אינם מוצגים בדוח.
- אם מספר המשתתפים המשולבים נמוך מ-3 או ששיעור התלמידים נמוך במיוחד – נתניהם אינם מדווחים.
- כאשר שיעור המשתתפים קטן מ-70% ייתכן שהנתונים המדווחים אינם מייצגים נאמנה את תמונת המצב בבית הספר ויש לנקוט זהירות בפירושם.

פרק 2. סיכום ההישגים בשפת אם ערבית

2.1. נתוני הציון הכולל בבית הספר

בתרשים שלהלן מרוכזים נתוני ממוצע הציון הכולל במבחן בסולם רב-שנתי. הסולם שהציון הכולל מדווח בו נקבע כך שהממוצע הארצי בקרב דוברי ערבית בשנת הבסיס, שנת תשפ"ב, יעמוד על 300 נקודות וסטיית התקן הארצית על 50 נקודות. כל הנתונים בחלק זה ובהמשך הדוח שמתייחסים לכלל בית הספר מחושבים ללא נתוני המשולבים. נתוני המשולבים מוצגים בנפרד.

תרשים 2: ממוצעי הציון הכולל בשפת אם ערבית

הערה: בתי"ס דומים הם בתי ספר דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי דומה. ממוצע הציון הכולל בבית הספר נמצא בעשירון השישי של התפלגות ממוצעי הציונים בבתי הספר הדומים.

בהתפלגות בתי הספר הארצית עשירון 1 מייצג את העשירון התחתון ואילו עשירון 10 את העשירון העליון.

בלוח שלהלן מוצגים נתונים נוספים להתפלגות הציון הכולל של התלמידים בבית הספר בסולם הרב-שנתי: פער הציונים שבין אחוזון 90 לאחוזון 10 משקף את הציונים של מרבית תלמידי השכבה בבית הספר (80% מהתלמידים בטווח הביניים).⁵ כך ניתן ללמוד אם הציונים של מרבית התלמידים בבית הספר משתרעים על טווח ציונים רחב או על טווח ציונים מצומצם בהשוואה למדד הפיזור בקבוצות ההשוואה הארציות.⁶

⁵ אחוזון 90 הוא הציון שכ-10% מהתלמידים הטובים ביותר בבית הספר מצויים מעליו. אחוזון 10 הוא ציון שכ-10% מהתלמידים החלשים ביותר בבית הספר מצויים מתחתיו.

⁶ מדד הפיזור המדווח בעבור קבוצות ההשוואה הארציות (דוברי ערבית ובתי ספר דומים) הוא ממוצע נתוני הפער שבין אחוזון 90 לאחוזון 10 של בתי הספר הנכללים בכל קבוצה.

לוח 1: הציון הכולל – פיזור הציונים לפי אחוזונים

פער בין אחוזונים	אחוזון 90	אחוזון 10	
134	363	229	בית הספר
98	348	251	בתי ספר דוברי ערבית
98	354	256	בתי ספר דומים

הערה: נתוני קבוצות ההשוואה הארציות המדווחים בלוח זה הם ממוצעי האחוזונים והפער ביניהם בבתי"ס הנכללים בקבוצה זו.

פיזור הציונים מאפשר לעמוד על הטרוגניות ההישגים בבית הספר בהשוואה לבתי ספר דומים. כדאי לדון על מקורות אפשריים להטרוגניות זו, על דרכים לאיתור ומיפוי קשיי התלמידים ועל מתן מענה אישי ומותאם. בין היתר ניתן לשאול:

- האם פועלות בבית הספר תוכניות התערבות לקידום תלמידים תת-משיגים או לקידום תלמידים מצטיינים? האם התוכניות הללו מספקות בעיניכם?
- האם תהליכי ההוראה-למידה-הערכה בבית הספר מותאמים לשונות שבין התלמידים?

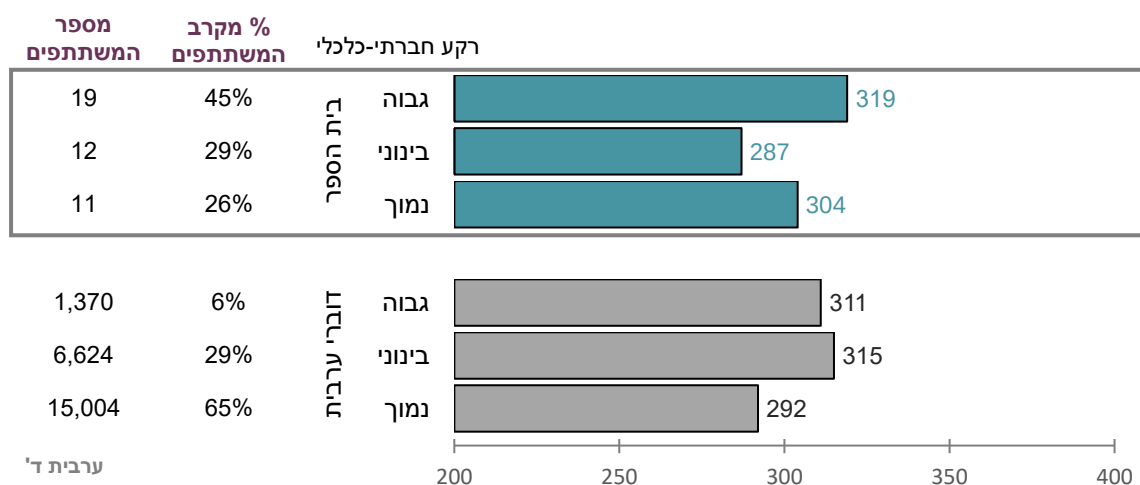
נקודה לשיח
בית ספרי

2.2. הישגים לפי קבוצות תלמידים בבית הספר

2.2.1. הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי בבית הספר

הממצאים העולים מהערכה חיצונית של הישגים לימודיים בארץ ובעולם מצביעים על קשר עקבי והדוק בין הרקע החברתי-כלכלי של התלמידים לבין הישגיהם, כך שתלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה יותר מגיעים להישגים לימודיים גבוהים יותר. למערכת החינוך תפקיד חשוב בצמצום פערים ובמתן שוויון הזדמנויות. מהתרשים שלהלן ניתן ללמוד אם קיימים פערים בהישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה ואם ההישגים של קבוצות תלמידים אלו בבית הספר שונים מהישגיהם של תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית.

תרשים 3: ממוצעי הציון הכולל לפי רקע חברתי-כלכלי של התלמידים

הערות:

1. ייתכן מספר קטן של תלמידים ללא נתוני רקע חברתי-כלכלי. נתוני תלמידים אלה אינם כלולים בתרשים זה.
2. בחלק זה נתוני בית הספר מושווים לכלל בתי הספר דוברי הערבית כיוון שכאשר ההבחנה בין התלמידים בבית הספר מבוססת על הבדלים פנימיים במאפייני רקע חברתי-כלכלי, אין טעם להשוות לבתי ספר דומים לפי רקע חברתי-כלכלי של כלל בית הספר.

בחלק מבתי הספר ניתן לראות שככל שהרקע החברתי-כלכלי גבוה יותר, ממוצע

ההישגים גבוה יותר. אם נרשמו פערים מעין אלו גם בבית הספר, ניתן לשאול:

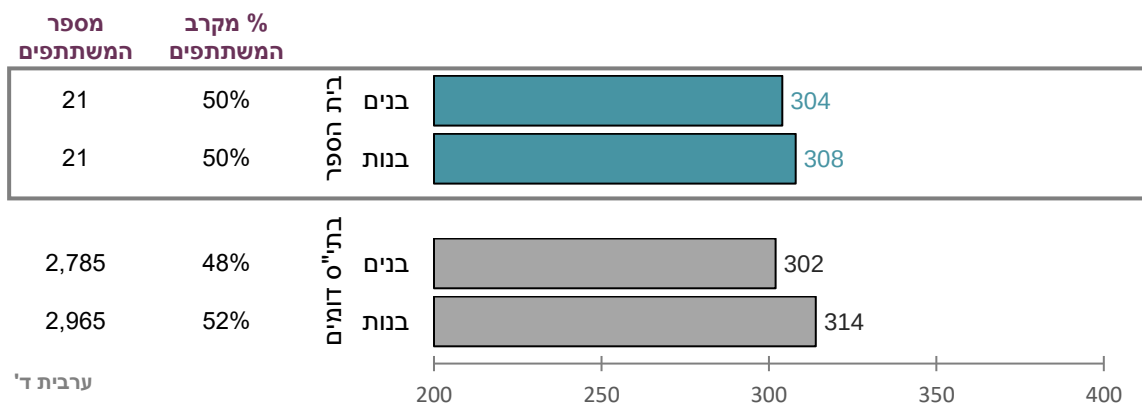
- ממה לדעתכם נובע הפער (אוצר מילים דל, היעדר ידע עולם, היעדר תמיכה בבית, היעדר הרגלי למידה)?
- כיצד לדעתכם אפשר לפעול כדי לקדם תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך?

נקודה לשיח
בית ספרי

2.2.2. הישגים בקרב בנים ובנות בבית הספר

בספרות המחקרית והפסיכולוגית-החינוכית נמצא כי במקרים רבים מיומנויות השפה של בנות גבוהות מאלו של בנים. מהתרשים שלהלן ניתן ללמוד על הבדלים בהישגים הלימודיים בין הבנות לבנים בבית הספר ובהשוואה לבתי הספר הדומים.

תרשים 4: ממוצעי הציון הכולל בקרב בנים ובנות

מערכת החינוך שואפת לקדם את כישורי השפה של בנים ובנות ולצמצם פערים מגדריים באמצעות שימוש בטקסטים מגוונים ושיטות הוראה שונות המתאימות למגוון תלמידים. אם בבית הספר יש פערים בין בנים לבנות, ניתן לשאול:

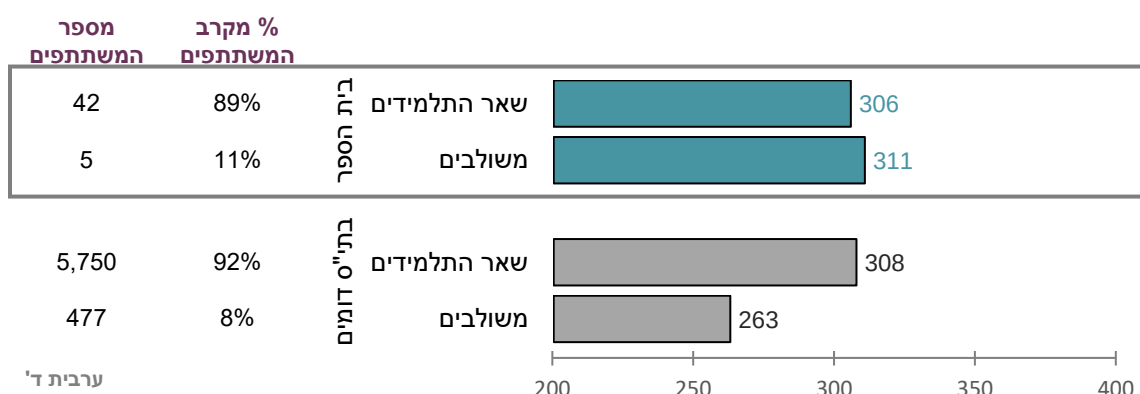
- האם בבית הספר נעשה שימוש במגוון שיטות ההוראה?
- האם נעשה שימוש באמצעי לימוד שונים, שייתנו מענה מותאם לתלמידים ולתלמידות?

נקודה לשיח
בית ספרי

2.2.3. הישגים בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים בבית הספר

הכלת ילדים עם צרכים מיוחדים במערכת החינוך הרגילה נועדה לצמצם פערים, לתת הזדמנות שווה לכל ילד ולהביא לשיפור החברה הישראלית בכללותה.⁷ התרשים שלהלן מאפשר ללמוד על ההישגים בקרב תלמידים משולבים (זכאי סל שילוב אישי ומוסדי). נתונים מוצגים לצד נתוני שאר התלמידים בשכבה (שאינם משולבים).⁸

תרשים 5: ממוצעי הציון הכולל בקרב תלמידים משולבים בהשוואה לשאר תלמידי השכבה

קבוצת המשולבים בבתי הספר היא לרוב הטרוגנית מאוד מאחר שכוללים בה תלמידים שונים מאוד בצרכים שלהם, בהתאמות הנדרשות להם וגם בהתקדמות שלהם בתהליך הלמידה. על כן, בהתבוננות על הנתונים בקבוצה זו בבית הספר יש לנקוט זהירות רבה בהשוואה לנתוני קבוצות ההשוואה הארציות.

לתשומת ליבכם

אם נמצאו הישגים נמוכים בקרב תלמידים משולבים בהשוואה לשאר תלמידי השכבה, ניתן לשאול

- האם היכרותכם עם מאפייניהם וקשייהם של התלמידים הללו עולים בקנה אחד עם תמונת הממצאים?
- האם תוכניות התמיכה בתלמידים אלו בבית הספר מספקות בעיניכם? האם התמיכה הקיימת בבית הספר משיגה את מטרותיה?

נקודה לשיח בית ספרי

להסבר נוסף לחצו כאן

⁷ ראו פירוט נוסף במסמך משרד החינוך: הכלה והשתלבות בחינוך היסודי. https://meyda.education.gov.il/files/PortalShaar/integration_binder_elementary_school.pdf
⁸ להזכירכם, נתוני 'שאר התלמידים' זהים לנתוני בית הספר שהוצגו עד כה.

פרק 3. הישגים בשפת אם ערבית לפי נושאים

במסגרת ההערכה החיצונית נבדקו הנושאים הבנת הנקרא וידע לשוני. מיומנויות הכתיבה של התלמידים הוערכו באמצעות שאלות פתוחות אחדות שנכללות בציון הכולל ואינן מדווחות בנפרד. בלוח שלהלן מוצגים נתוני הנושאים (ממוצעים וסטיות תקן) בסולם שהערכים בו 0-100. ערכים אלה מבטאים את היחס שבין הניקוד שנצבר בכל נושא לניקוד המרבי האפשרי בו.

לוח 2: הישגים לפי נושאים

הנתון המדווח	בית הספר מס' המשתתפים: 42	דוברי ערבית בתי ספר	דומים בתי ספר
הבנת הנקרא	ממוצע (סטיות תקן)	40 (23)	38 (19)
ידע לשוני	ממוצע (סטיות תקן)	45 (35)	47 (31)
		41 (20)	48 (31)

הערה: הנתון המתייחס לסטיות התקן של קבוצות השוואה הארציות הוא ממוצע סטיות התקן של בתי"ס הנכללים בקבוצה זו.

הנתונים המדווחים מאפשרים להתרשם מהישגיהם של התלמידים בבית הספר בתשפ"ב בכל אחד מהנושאים בנפרד ולבחון אותם מול נתוני קבוצות השוואה הארציות. ניתוח אחר שמאפשר השוואה בין נושאי ההערכה החיצונית מוצג בתרשים שלהלן. יש לציין כי הנתונים בנושאים השונים אינם מכוילים ועל כן אינם ברי השוואה לאורך שנים. קראו עוד...

לתשומת
ליבכם

כדי ללמוד על נקודות החוזק והחולשה היחסיות של בית הספר בנושאים שנבדקו, מומלץ לבחון עד כמה תמונת הישגים בכל אחד מהנושאים בבית הספר דומה לממוצע הארצי ולתמונה שנרשמה בבתי ספר דומים. מידע זה מוצג בתרשים שלהלן.

פרק 4. פירוט ההישגים בהבנת הנקרא בשפת אם ערבית

4.1. הישגים לפי רמות ביצוע

רמות ביצוע שונות משקפות שליטה שונה של התלמידים בממדי הבנת הנקרא. על בסיס הליך סטטיסטי המשלב שיפוטי מומחים, נקבע טווח הציונים המשקף כל רמת ביצוע, וכל תלמיד שויך לאחת מהרמות. תלמיד ברמה נתונה צפוי להתמודד בהצלחה עם השאלות אשר מתאימות לרמה זו, אך יתקשה להתמודד עם שאלות המאפיינות רמות ביצוע גבוהות יותר. לפיכך, ניתן לבחון את התפלגות תלמידי בית הספר על פני רמות הביצוע בהבנת הנקרא.

להלן פירוט הגדרת רמות הביצוע:

مستوى الأداء القطري		وصف أداء التلاميذ في المستويات المختلفة	
مستوى منخفض جداً	نسبة التلاميذ القطرية في هذا المستوى: 48%	نجاح التلاميذ وفق هذا المستوى في: تحديد معلومات صريحة يسهل تعيينها في النصّ، بحسب الإحالة. إدراج التلاميذ وفق هذا المستوى يشير إلى صعوبة كبيرة في فهم المقروء والتي من الممكن أن تشير إلى عدم التمكن من القراءة.	
	نسبة التلاميذ القطرية في هذا المستوى: 34%	نجاح التلاميذ في المستوى المنخفض في تنفيذ جميع ما ورد في المستوى المنخفض جداً بالإضافة إلى: أ. تحديد معلومات أو أفكار صريحة من فقرة واحدة أو أكثر في النصّ. ب. تنظيم معلومات صريحة بالاعتماد على معايير مُعطاة. ج. استنتاج العلاقات المنطقية الصريحة في جملة أو فقرة ذات مبنى لغوي بسيط.	
مستوى متوسط	نسبة التلاميذ القطرية في هذا المستوى: 15%	نجاح التلاميذ في المستوى المتوسط في تنفيذ جميع ما ورد في المستوى المنخفض بالإضافة إلى: أ. تمييز الهدف من مركبات نصية (جدول، رسم توضيحي، نص مُرفق) إستناداً إلى خيارات مُعطاة. ب. استنتاج معنى كلمة أو تعابير بالاعتماد على السياق. ج. التمييز بين الرأي أو الحقيقة. د. استنتاج أفكار مركزية غير مصرّح بها في النصّ. هـ. استنتاج العلاقات المنطقية الخفية في جملة أو فقرة ذات مبنى لغوي مركّب. و. مقارنة بين أفكار أو بين وقائع بالاعتماد على معايير مُعطاة.	
	نسبة التلاميذ القطرية في هذا المستوى: 3%	نجاح التلاميذ في المستوى العالي في تنفيذ جميع ما ورد في المستوى المتوسط بالإضافة إلى: أ. استرجاع معلومات من مواضع مختلفة في النصّ وتنظيمها في جدول أو مُخطط. ب. بلورة تفسيرات معيّنة بالاعتماد على النصّ. ج. تطبيق أفكار وردت في النصّ في سياقات حياتية مختلفة. د. دمج بين معلومات أو أفكار من نصين أو أجزاء مختلفة من النصّ. هـ. تقييم الشخصيات ومميّزاتها. و. تقييم مضمون النصّ وهدفه و\ أو موقف الكاتب. ز. تقييم مصداقية المعلومات. ح. تشكيل موقف شخصي والتعبير عنه بالاعتماد على النصّ.	
مستوى عال			

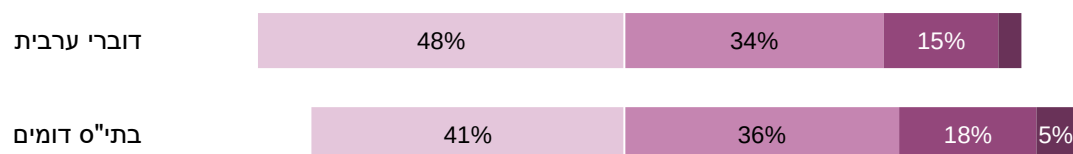
כיצד לקרוא את התרשים ומה ניתן ללמוד ממנו על ההישגים בבית הספר?

בתרשים שלהלן ניתן לראות מה שיעורי התלמידים בבית הספר בכל אחת מרמות הביצוע. התפלגות הישגי התלמידים מוצגת לפי ארבע רמות הביצוע גם בקרב קבוצות ההשוואה הארציות.

בהסתכלות פנים בית ספרית ניתן לבחון בעזרת התרשים כמה שאלות: האם יש שיעור משמעותי של תלמידים בשכבה ד' בבית הספר שהתקשו במיומנויות הבנת הנקרא והישגיהם נמצאים ברמת הביצוע הנמוכה מאוד? האם הישגיהם של רוב התלמידים נמצאים ברמות הביניים? מה שיעור התלמידים שהישגיהם ברמת הביצוע הגבוהה ביותר? וכן הלאה.

במבט השוואתי, ניתן לבחון את השיעורים בבית הספר ביחס לשיעורים המקבילים בקבוצות ההשוואה הארציות ולבחון אם שיעור התלמידים ברמת הביצוע הנמוכה מאוד או ברמת הביצוע הגבוהה בבית הספר דומה לשיעורים המקבילים בבתי הספר הדומים.

תרשים 7: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא

רמת ביצוע: גבוהה ■ בינונית ■ נמוכה ■ נמוכה מאוד ■
 הערה: הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים ברמת ביצוע נתונה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

בעקבות הממצאים העולים מהתרשים ניתן לשאול:

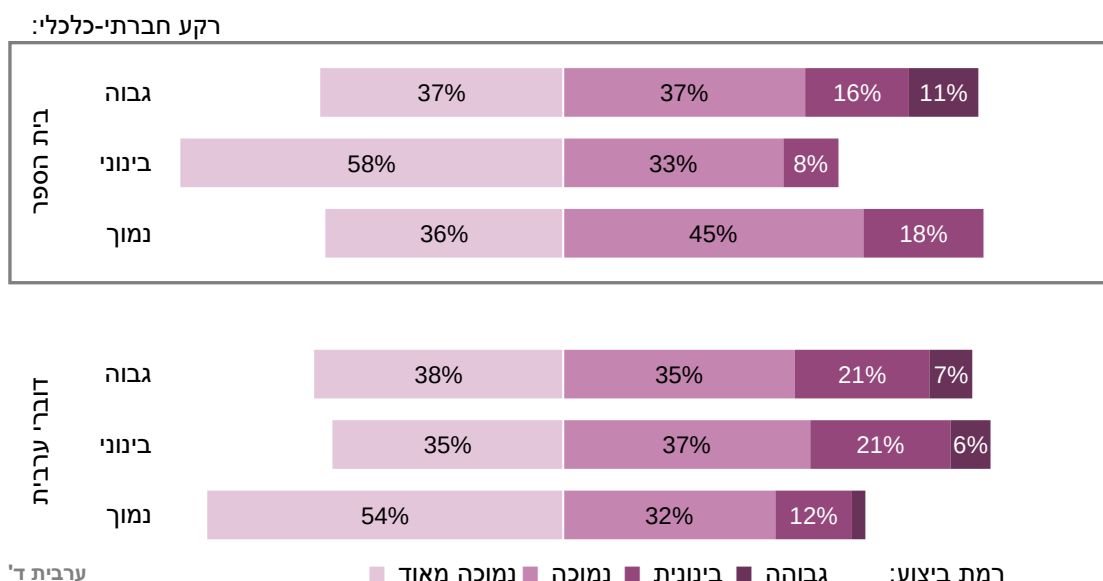
- האם החלוקה של התלמידים לרמות הביצוע מלמדת אתכם דברים נוספים על התלמידים בבית הספר ועל האתגרים העומדים בפניהם?
- האם חלוקת המשאבים בבית הספר תואמת לצרכים העולים מהתמונה הזו?
- האם לדעתכם תתקבל תמונה דומה בשכבות נוספות?

נקודה לשיח
בית ספרי

לאחר הצגת התמונה הכללית, בתרשימים שלהלן מוצג מידע שמאפשר לבחון אם יש הבדלים בין התפלגויות שיעוריהם של תלמידים מקבוצות שונות על פני רמות הביצוע בהבנת הנקרא, בחלוקה לקבוצות רקע חברתי-כלכלי שונות – רקע נמוך, בינוני או גבוה – ולמגדר: בנים לעומת בנות. אם באחת הקבוצות השתתפו פחות משישה תלמידים לא יופיע פירוט הנתונים עבורם.

4.1.1. הישגים לפי רמות ביצוע בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי

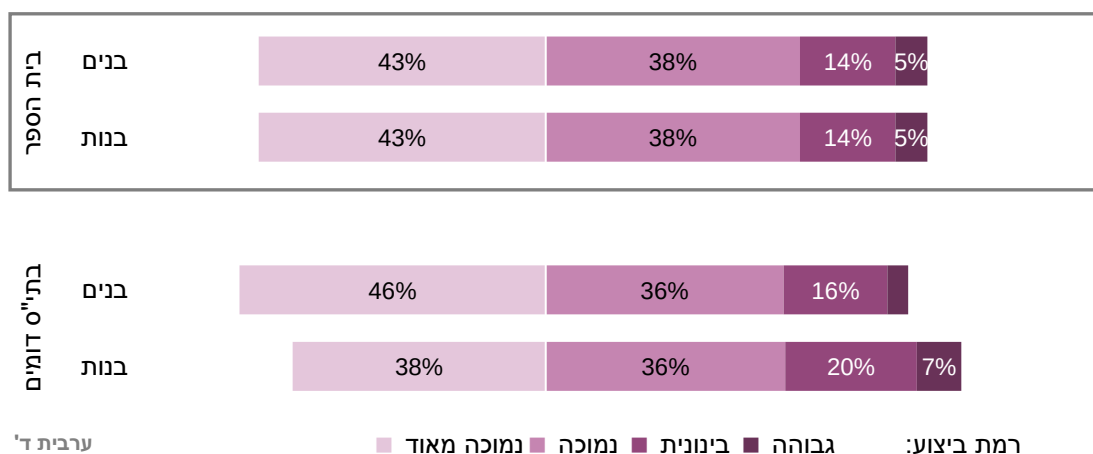
תרשים 8: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי

הערה: בחלק זה נתוני בית הספר מושוים לכלל בתי הספר דוברי הערבית כיוון שכאשר ההבחנה בין התלמידים בבית הספר מבוססת על הבדלים פנימיים במאפייני רקע חברתי-כלכלי, אין טעם להשוות לבתי ספר דומים לפי רקע חברתי-כלכלי של כלל בית הספר. כמו כן, הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים ברמת ביצוע נתונה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

4.1.2. הישגים לפי רמות ביצוע בקרב בנים ובנות

תרשים 9: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בקרב בנים ובנות

הערה: הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים ברמת ביצוע נתונה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

נקודה לשיח
בית ספרי

אם בבית הספר התפלגות התלמידים על פני רמות הביצוע שונה בקרב קבוצות מרקע חברתי-כלכלי שונה או בקרב בנים ובנות, ניתן לשאול אילו תוכניות ייעודיות לקידום הרקע האורייני של התלמידים בית הספר יכול להציע לתלמידים בקבוצות השונות (לדוגמה, הרחבה של אוצר מילים, הרחבה של ידע העולם, עידוד קריאה).

4.2. ממדי הבנת הנקרא

השאלות בהערכה החיצונית שבדקו את הבנת הנקרא התבססו על ממדי הבנה שונים. בלוח שלהלן מדווחים נתוני ההישגים בממדי הבנת הנקרא (ממוצעים וסטיות תקן) בסולם שהערכים בו 0-100. ערכים אלה מבטאים את היחס שבין הניקוד שנצבר בכל נושא לניקוד המרבי האפשרי בו.

לוח 3: הישגים לפי ממדי הבנת הנקרא

הנתון המדווח		בית הספר מס' המשתתפים: 42	בתי ספר דוברי ערבית	בתי ספר דומים
הבנת המשמעות הגלויה בטקסט	ממוצע	52	55	58
	(סטיית תקן)	(33)	(32)	(32)
הבנת המשמעות הסמויה בטקסט	ממוצע	39	35	38
	(סטיית תקן)	(29)	(23)	(24)
פרשנות, יישום והערכה	ממוצע	43	41	44
	(סטיית תקן)	(22)	(21)	(21)
הציון בהבנת הנקרא	ממוצע	40	38	41
	(סטיית תקן)	(23)	(19)	(20)

הערה: הנתון המתייחס לסטיות התקן של קבוצות השוואה הארציות הוא ממוצע סטיות התקן של בתי"ס הנכללים בקבוצה זו.

הנתונים המדווחים מאפשרים להתרשם מהישגיהם של התלמידים בבית הספר בתשפ"ב בכל אחד מהממדים בנפרד ולבחון אותם מול נתוני קבוצות השוואה הארציות. ניתוח אחר שמאפשר השוואה בין ממדי ההערכה החיצונית מוצג בתרשים שלהלן. יש לציין כי הנתונים בממדים השונים אינם מכוילים ועל כן אינם ברי השוואה לאורך שנים. קראו עוד...

לתשומת
ליבכם

כדי ללמוד על נקודות החוזק והחולשה היחסיות של בית הספר בממדי הבנת הנקרא שנבדקו, מומלץ לבחון עד כמה תמונת ההישגים בכל אחד מהממדים בהבנת הנקרא בבית הספר דומה לממוצע הארצי ולתמונה שנרשמה בבתי ספר דומים. מידע זה מוצג בתרשים שלהלן.

כיצד לקרוא את התרשים ומה ניתן ללמוד ממנו?

בתרשים שלהלן מוצג המרחק של ממוצעי ההישגים בבית הספר בכל אחד מהממדים בהבנת הנקרא (משמעות גלויה, משמעות סמויה ופרשנות, יישום והערכה) מהממוצעים הארציים בקרב דוברי ערבית במונחים של סטיית תקן. כל ממד בהבנת הנקרא מיוצג בתרשים באמצעות סמן אחר (לדוגמה, ממד המשמעות הגלויה בבית הספר מיוצג ע"י משולש ▲), ואילו הממוצע הארצי בכל ממד מיוצג בתרשים באמצעות הקו האופקי (—). ככל שהמרחק בין ממוצע ההישגים באחד הממדים בבית הספר לבין הממוצע הארצי באותו ממד גדול יותר, כך הסמן הרלוונטי רחוק יותר מן הקו האופקי. כשהסמן ממוקם מעל הקו האופקי, ממוצע הציונים בממד בבית הספר גבוה יותר מהממוצע הארצי, ואילו כשהסמן ממוקם מתחת לקו האופקי, ממוצע הציונים בממד בבית הספר נמוך מהממוצע הארצי. הסמן שממוקם הכי גבוה, באופן יחסי, מעיד על ממד המהווה חוזקה יחסית בבית הספר, ואילו זה הממוקם הכי נמוך מהווה חולשה יחסית במבט פנים בית ספרי.

יש לשים לב שאף שהממוצעים הארציים בממדים השונים עשויים להיות שונים זה מזה, בתרשים שלהלן כל הממוצעים הארציים מופיעים על אותו קו אופקי והמרחקים מהם נמדדים בסטיות תקן. לפיכך, המרחקים מהממוצע בממדים השונים הם ברי השוואה.

בחלקו הימני של התרשים מוצג גם המיקום היחסי של ההישגים בממדי ההבנה בבתי הספר הדומים. מומלץ לבחון אם התמונה הבית ספרית באשר לממדי ההבנה בבית הספר דומה לתמונה בבתי הספר הדומים.

תרשים 10: המיקום היחסי של ההישגים בממדי הבנת הנקרא בהשוואה לממוצעים הארציים

	רית הספר	רתי ספר דומים
מתחת לממוצע		
מעל לממוצע	פרשנות, יישום והערכה מ. גלויה מ. סמויה	פרשנות, יישום והערכה מ. גלויה מ. סמויה
דומה לממוצע הארצי		

מקרא: מ. גלויה Δ מ. סמויה $\square$ פרשנות, יישום והערכה $\diamond$ ערבית ד'

הערה: הקו הטורקיז בתרשים — משקף את הממוצע הארצי בכל נושא.

מה ניתן ללמוד מהתרשמים על ההישגים בממדי הבנת הנקרא בבית ספר?

- בממד **המשמעות הגלויה** ההישגים של בית הספר אינם שונים מהממוצע הארצי, והם אינם שונים מההישגים המקבילים בבתי ספר דומים.
- בממד **המשמעות הסמויה** ההישגים של בית הספר אינם שונים מהממוצע הארצי, והם אינם שונים מההישגים המקבילים בבתי ספר דומים.
- בממד **הפרשנות, היישום וההערכה** הישגי תלמידים בבית הספר אינם שונים מהממוצע הארצי, והם אינם שונים מההישגים המקבילים בבתי ספר דומים.

בהתייחס להישגים בממדי ההבנה השונים, ניתן לשאול אם דרכי ההוראה בבית הספר מקדמות רכישה של מיומנויות הבנה שונות (לדוגמה, האם המורים מקנים אסטרטגיות שונות להבנה של משמעות גלויה לעומת הבנה של משמעות סמויה?).

נקודה לשיח
בית ספרי

פרק 5. עמדות תלמידי בית הספר כלפי לימודי שפת אם ערבית

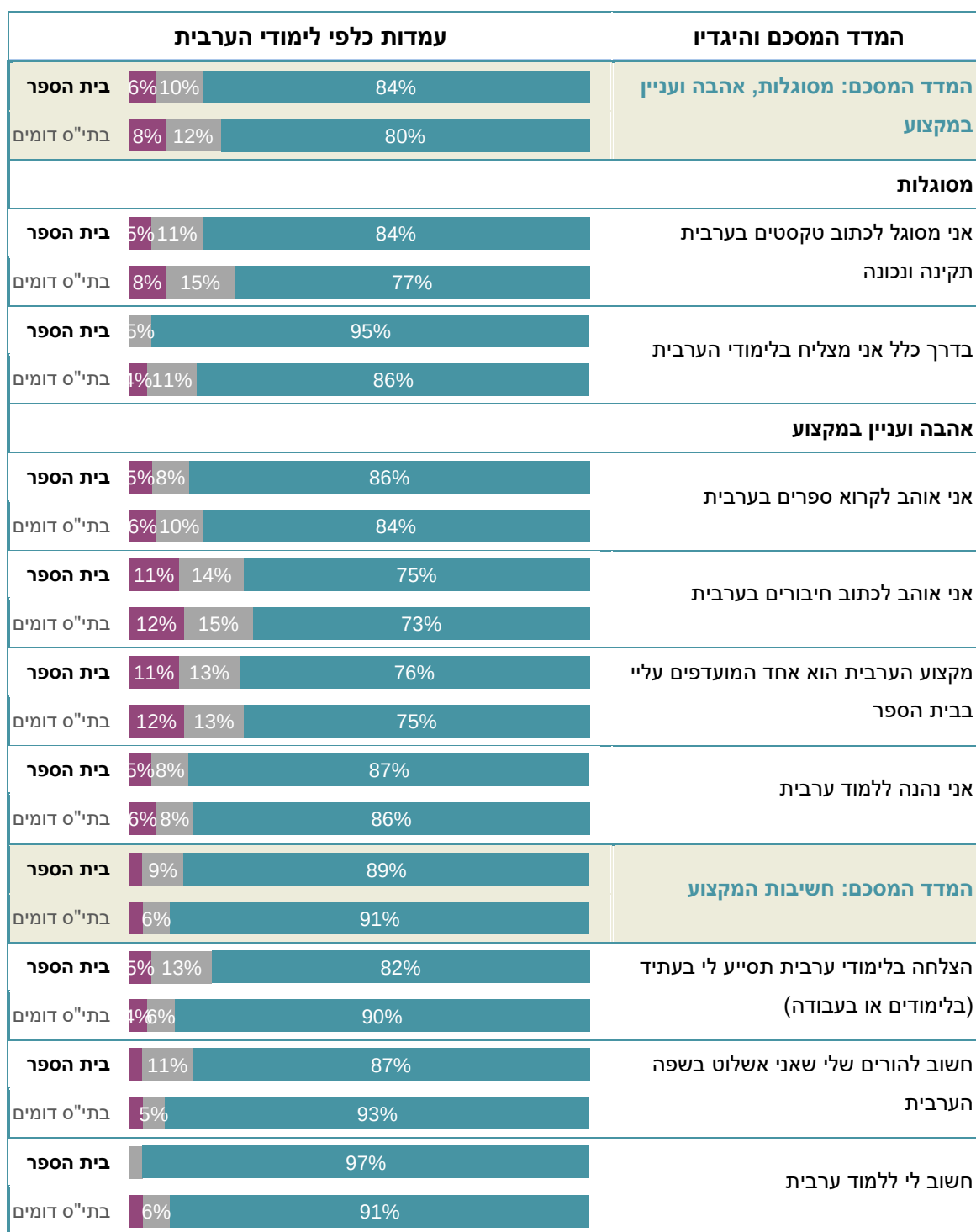
בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי התלמידים על עמדותיהם כלפי לימודי הערבית. לעמדות התלמידים יש חשיבות רבה בפני עצמן בהיותן בסיס לחוויית הלמידה. כמו כן, הממצאים העולים מהערכה חיצונית של הישגים לימודיים בארץ ובעולם מצביעים על קשר חיובי בין עמדות חיוביות כלפי המקצוע להישגים גבוהים במבחן. עמדות התלמידים משקפות היבטים שונים ועל כן חושבו מדדים מסכמים של ההיגדים הנכללים בכל מדד: תפיסת המסוגלות, אהבה ועניין במקצוע וחשיבות המקצוע בעיני התלמידים. נתוני המדדים המסכמים מבטאים את ממוצע שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים אותם בכל אחת משלוש רמות ההסכמה (תלמידים שדיווחו "מסכים או מסכים מאוד", "מסכים מעט" ו"לא מסכים או לא מסכים כלל"). אם שיעורי המשיבים על שאלון העמדות כלפי המקצוע בבית הספר נמוכים במיוחד, הנתונים אינם מדווחים. מספר המשיבים על שאלון העמדות בבית הספר (ללא משולבים) הוא 39.

בהתייחס לעמדות התלמידים כלפי לימודי השפה, ניתן לשאול:

- האם עמדות התלמידים יכולות לסייע בהבנת תמונת הישגים בבית הספר?
- האם בית הספר פועל לקידום תחושת המסוגלות של התלמידים ואהבתם למקצוע? כיצד בית הספר עושה זאת?
- האם שיעורי השפה בבית הספר מעוררים עניין? האם המורים מזמנים אתגר לתלמידים, למשל באמצעות משימות אישיות ארוכות טווח או פרויקט בקבוצות? האם התלמידים פעילים ומעורבים בלמידה והאם מתאפשרת להם בחירה?

תרשים 11: עמדות כלפי לימודי הערבית בקרב התלמידים המשתתפים

מקרא: מסכים או מסכים מאוד ■ מסכים מעט ■ לא מסכים או לא מסכים כלל ■ ערבית ד'
הערה: הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים
באחת מרמות ההסכמה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

נספח – תיאור הערכת ההישגים בשפת אם ערבית

ההערכה החיצונית של ההישגים הלימודיים בשפת אם לכיתה ד' מבוססת על מבחן שנועד להעריך את רמת השליטה בתחום החינוך הלשוני בקרב תלמידים הלומדים בכיתה ד', והיא מבוססת על תוכנית הלימודים ועל מסמך אבני דרך – מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב.⁹ אלו הנושאים שנבדקו:

הבנת הנקרא – הנושא נבדק באמצעות טקסטים מסוגות שונות. כל טקסט לוה בשאלות אשר נועדו להעריך את ארבעת ממדי ההבנה:

א. הבנת המשמעות הגלויה בטקסט – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא להבין את הכתוב בטקסט באופן מפורש ולזהות פרטי תוכן הנוגעים למידע שהוא מחפש. המידע עשוי להופיע במשפט, בפסקה או בכל הטקסט. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד לאתר פרטי מידע מפורשים בטקסט; לזהות רעיונות, הגדרות והסברים הכתובים באופן מפורש בטקסט; לארגן מחדש פרטי מידע מפורשים; לזהות קשרים לוגיים מפורשים בטקסט ועוד.

ב. הבנת המשמעות הסמויה בטקסט – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא להשלים פערי משמעות בטקסט. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד להבין מסרים שאינם מפורשים בטקסט; להבין את המשמעות של מילים וביטויים מתוך ההקשר; להבין אזכורים; להבין רעיונות ויחסים לוגיים המשתמעים מתוך הכתוב ועוד.

ג. פרשנות, מיזוג ויישום של רעיונות ומידע – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא לעבד את המידע ולבנות משמעות רחבה בעקבות הקריאה. בהקשר זה הקורא מסתמך על תפיסתו את העולם ועל הידע והניסיון שלו כדי ליצור פרשנות מעוגנת בטקסט. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד להעלות השערות על סמך הכתוב; לגבש תובנות בנוגע לתהליכים, מסרים, מניעים ורגשות העולים מן הטקסט; להשוות ולמזג בין רעיונות; ליישם את הנלמד מן הטקסט בהקשרים אחרים ועוד.

ד. הערכה של התוכן וזיהוי תפקיד הרכיבים הלשוניים והטקסטואליים – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא לבדוק כיצד המשמעות מוצגת בטקסט. כלומר, ביכולת הקורא להשתמש באופן יעיל ומושכל בידע שלו על סוגות, על מבנים של טקסט, על אמצעים רטוריים ועל מוסכמות לשוניות ולבחון אותם ביחס למטרות הכתיבה. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד להעריך את מטרות הטקסט הראשי וטקסטים נלווים, את הזיקות בין הטקסטים, את הרלוונטיות של הטקסט למטרות הקורא, את עמדתו של הכותב, את תרומתם של רכיבי המבנה להבנת התוכן ועוד.

לשם הדיווח אוחדו ממדים ג' ו-ד' לכדי ממד אחד ("פרשנות, יישום והערכה").

ידע לשוני – הנושא נבדק באמצעות שאלות שנמצאות בזיקה לטקסטים ובודקות שימוש תקין בצורות לשוניות ובמבנים לשוניים, לדוגמה התאמה במין ובמספר בין שמות עצם, פעלים ושמות תואר; זיהוי זמנים וגופים של הפועל ושימוש תקני בהם ועוד.

הבעה בכתב – מיומנות הכתיבה של התלמידים הוערכה על פי תשובותיהם על שאלות פתוחות אחדות שנכללו בפרק הבנת הנקרא. הציון בנושא הבעה בכתב לא מדווח בנפרד אלא נכלל בציון הכולל. משימת כתיבה נוספת

⁹ משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. (התשס"ג). **תכנית הלימודים (חינוך לשוני ערבי לבית הספר היסודי)**. ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

https://meyda.education.gov.il/files/Tochniyot_Limudim/Arabic/ChinuchLeshoni.pdf

משרד החינוך. (תשפ"ב). **אבני דרך - מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב**.

<https://mosdot.education.gov.il/content/milestones>

ומקיפה יותר נכללה בהערכה הפנימית בבית הספר. משימת הכתיבה הפנימית, שהיא משימת המשך להערכה החיצונית, התבססה על הטקסטים שהתלמידים קראו במהלך העברת המבחן.¹⁰

מידע נוסף הנוגע להפקת תועלת מהמבחן באמצעות ניתוח שאלות ותשובות של תלמידים יתפרסם באתר ראמ"ה.¹¹

¹⁰ ראו פירוט נוסף בחוברת ההנחיות למורה למשימת ההבעה בכתב:

https://meyda.education.gov.il/files/Rama/Lang_A_4_21_Ktiva_Machvan.pdf

¹¹ ראו בקישור:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/AarachaBeitSifrit/Tests_Lang_21/Lang_Arb4_test_21.htm

להלן תרגום לעברית של פירוט הגדרות רמות הביצוע כפי שהן מדווחות בפרק ההישגים לפי רמות ביצוע.

רמת ביצוע ארצית		תיאור הפעולות שבהן הצליחו התלמידים ברמות הביצוע השונות
נמוכה מאוד	שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 48%	התלמידים ברמת הביצוע הנמוכה מאוד הצליחו בדרך כלל: לאתר מידע גלוי באמצעות הפניה למיקום מוגדר בטקסט. ביצועי התלמידים ברמה זו מצביעים על קושי רב בהבנת הנקרא שיכול להעיד על קושי בקריאה.
נמוכה	שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 34%	התלמידים ברמת הביצוע הנמוכה הצליחו לבצע את הפעולות ברמת הביצוע הנמוכה מאוד, ונוסף על כך הצליחו בדרך כלל: א. לאתר מידע או רעיון גלוי המופיע במקטע אחד, או ממספר מקטעים רצופים בטקסט. ב. לאחזר מידע גלוי בהסתמך על פרמטרים נתונים. ג. להסיק קשרים לוגיים גלויים במשפט או בפסקה בעלת מבנה לשוני פשוט.
בינונית	שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 15%	התלמידים ברמת הביצוע הבינונית הצליחו לבצע את הפעולות ברמות הביצוע הנמוכות מרמה זו, ונוסף על כך הצליחו בדרך כלל: א. לזהות את המטרה של מרכיבים טקסטואליים (כמו: איור, תרשים, טקסטון) בהתבסס על אפשרויות נתונות. ב. להסיק משמעויות של מילים בהתבסס על הקשר ברור בטקסט. ג. להבחין בין דעה לעובדה. ד. לבצע הסקות מרכזיות המבוססות על מידע משתמע מן הטקסט. ה. להסיק קשרים לוגיים לא גלויים, במשפט או בפסקה בעלת מבנה לשוני מורכב. ו. לערוך השוואה בין עובדות או בין רעיונות בהתבסס על פרמטרים נתונים.
גבוהה	שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 3%	התלמידים ברמת הביצוע הגבוהה הצליחו לבצע את הפעולות ברמות הביצוע הנמוכות מרמה זו, ונוסף על כך הצליחו בדרך כלל: א. לאחזר מידע ממקומות שונים בטקסט ולייצג אותו בטבלה או בתרשים. ב. לספק פרשנויות לתכנים מסוימים בהתבסס על הטקסט. ג. ליישם רעיונות בטקסט בהקשרים קרובים אחרים. ד. לבצע מיזוג של רעיונות מהטקסט כולו או ממספר טקסטים. ה. לאפיין ולהעריך את הדמויות בסיפור. ו. להעריך את תוכן ומטרת הטקסט ו/או עמדת המחבר. ז. להעריך את אמינות המידע שבטקסט. ח. לגבש ולהביע עמדה אישית המבוססת על הכתוב בטקסט.